

4. Комментарий к Таможенному кодексу Российской Федерации / под ред. А.Н. Козыри-на. Москва : Спарк, 1996. 624 с.
5. Таможенное право : учебник для вузов / отв. редактор проф. Б.Н. Габричидзе. Москва : БЕК, 1995. 480 с.
6. Курасова Є.Є. Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «митна політика». *Вісник Академії митної служби України*. 2003. № 2. С. 11–15.
7. Демин П.В. Таможенная политика России как объект политологического исследования : автореф. дисс. ... канд. полит. наук : 23.00.02. Санкт-Петербург, 1998. 26 с.
8. Приймаченко Д.В. Митна політика держави та її реалізація митними органами : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2006. 332 с.
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
10. Шумилов В.М. Международное экономическое право. Москва : ДеКА, 1999. 400 с.

СИБІГА О. М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного,
фінансового та банківського права
(Навчально-науковий інститут права
імені Князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом)

УДК 342.9

ЮРИСДИКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

У роботі досліджено процес розвитку юридичної термінології в адміністративному процесуальному законодавстві з питань оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації. Встановлено, що в науковій літературі відбувся певний термінологічний розподіл, коли поняття «юрисдикція» і «компетенція» розглядаються як властивості суду чи судів, а поняття «підсудність» пов'язують виключно з властивостями справ, що розглядаються в суді чи судах. Зазначається, що категоріальний апарат адміністративного процесуального права ще не сформований і є на етапі свого остаточного оформлення. На підставі аналізу норм національного законодавства встановлено особливості юрисдикції адміністративних судів, яка поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності в частині доступу до публічної інформації. Наприклад, зазначається, що за предметною юрисдикцією справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації в частині доступу до публічної інформації підсудні окружним адміністративним судам, а зацікавлена особа може подати адміністративний позов як за місцем проживання (перебування) позивача, так і за місцеперебуванням відповідача.

Ключові слова: публічна інформація, судовий захист, адміністративне судочинство, юрисдикція адміністративних судів, підсудність адміністративних справ.

В работе исследован процесс развития юридической терминологии в административном процессуальном законодательстве по вопросам обжалования решений, действий или бездействия распорядителей публичной информации. Установлено, что в научной литературе произошло определенное терминологическое распределение, когда понятия «юрисдикция» и «компетенция» рассматриваются как свойства суда или судов, а понятие «подсудность» связывают исключительно со свойствами дел, рассматриваемых в суде или судах. Отмечается, что категориальный аппарат административного процессуального права еще не сформирован и находится на этапе своего окончательного оформления. На основании анализа норм национального законодательства установлены особенности юрисдикции административных судов, которая распространяется на споры физических или юридических лиц с распорядителем публичной информации относительно обжалования его решений, действий или бездействия в части доступа к публичной информации. Например, отмечается, что по предметной юрисдикции дела по обжалованию решений, действий или бездействия распорядителя информации в части доступа к публичной информации подсудимы окружным административным судам, а заинтересованное лицо может подать административный иск как по месту жительства (нахождения) истца, так и по местонахождению ответчика.

Ключевые слова: публичная информация, судебная защита, административное судопроизводство, юрисдикция административных судов, подсудность административных дел.

The article studies the process of development of legal terminology in administrative procedure law concerning appeal of a decision, actions or passivity of public information administrator. It is marked that a kind of terminological division took place in scientific literature when concepts “jurisdiction” and “competence” are considered as characteristics of courts or judges, and the concept “cognizance” is related exclusively to the characteristics of cases hearing in a court or courts. It is specified that the categories framework of administrative procedure law has not been formed and is at the stage of its final formation. Based on the analysis of the rules of the national legislation, the paper defines the peculiarities of the jurisdiction of administrative courts which covers disputes of individuals or legal entities with the administrator of public information regarding the appeal of his decisions, actions or inactivity in terms of access to public information. For example, it is noted that according to subject-matter jurisdiction of the case concerning the appeal of decisions, actions or inactivity of the information administrator in terms of access to public information are within the competence of district administrative courts, and an interested person may file an administrative suit both at the place of residence (stay, location) of the plaintiff and at the location of the defendant.

Key words: public information, judicial protection, administrative procedure, jurisdiction of administrative courts, cognizance of administrative cases.

Вступ. Право може бути ефективним регулятором суспільних відносин тільки тоді, коли його внутрішня і зовнішня форми відповідають найвищим стандартам юридичної техніки. В останні роки відбувається значне підвищення уваги науковців і практиків до проблем зовнішньої форми права. Вченими активно досліджуються різні аспекти мови нормативних правових актів, їх термінології. Проте все ще залишається невирішеною велика кількість питань, зокрема щодо природи юридичної термінології, системи вимог, яким вона має відповідати, а також визначення основних напрямів її впливу на процеси регулювання суспільних відносин [1, с. 1–2].

Не є виключенням в цьому сенсі і юридична термінологія, яка використовується в адміністративному процесуальному праві. Адже юридична термінологія є тим інструментом, що дає змогу не лише сформулювати зміст процесуального документу в межах адміністративного судочинства, але й забезпечити адекватне усвідомлення суб'єктами процесуальних відносин змісту правової вимоги.

Зазначені обставини свідчать про актуальність теми статті та про необхідність проведення дослідження юрисдикції адміністративних судів у сфері доступу до публічної інформації з огляду на категоріальний апарат адміністративного процесуального права України.

Певні аспекти правового забезпечення юрисдикції адміністративних судів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника публічної інформації досліджувалися в працях В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, А.О. Грищенко, І.О. Картузової, С.В. Ківалова, О.В. Кузьменко, О.В. Нестеренко, А.О. Осадчого, В.В. Речицького, В.С. Цимбалюка та багатьох інших вітчизняних науковців.

Водночас суттєві зміни, які відбулися в адміністративному процесуальному законодавстві та які змінили процедуру розгляду публічних спорів в адміністративних судах, свідчать про те, був змінений і механізм судового захисту прав особи на доступ до публічної інформації. Постійний розвиток і вдосконалення адміністративного процесуального законодавства, як раз, і актуалізує питання визначення юрисдикції адміністративних судів, в тому числі і стосовно оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника публічної інформації.

Постановка завдання. Основними завданнями, розв'язанню яких присвячена стаття, є такі:

1. Дослідити процес розвитку юридичної термінології в адміністративному процесуальному законодавстві з питань оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації.

2. Визначити особливості юрисдикції адміністративних судів, яка поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації.

Результати дослідження. Питання співвідношення поняття «компетенція», «юрисдикція» і «підсудність» адміністративних судів довгий час було одним із проблемних в науці адміністративного права і процесу. Починаючи з 2005 року періодично з'являлися праці, в яких було намагання удосконалити термінологію адміністративного процесуального права та знайти чітке співвідношення між поняттями «компетенція», «юрисдикція» і «підсудність» адміністративних судів [2, с. 3; 3, с. 69]. Наприклад, автори науково-практичного коментаря до КАСУ за редакцією А.Т. Комзюка у 2009 році пропонували таке співвідношення понять «компетенція» і «юрисдикція» адміністративних судів:

компетенцію адміністративних судів слід розглядати як: а) визначене процесуальним законом коло питань, що підлягають вирішенню; б) закріплений обсяг повноважень за адміністративним судом;

предмет юрисдикції адміністративних судів як основний елемент, що обумовлює відмінність адміністративного судочинства від інших видів судочинства [4, с. 148].

До речі, ця проблема була актуальною і на початку ХХ століття і в радянський період. Наприклад, радянський науковець Ю.К. Осіпов стосовно цього зазначав, що в юридичній літературі такі поняття, як «компетенція», «підвідомчість», «підсудність», «юрисдикція», «відомство», «влада» дуже часто ототожнюються та використовують як рівнозначні. До того ж вчений наголошував, що змішування підвідомчості з компетенцією, юрисдикцією, підсудністю мало місце до цього і навряд чи остаточно буде вирішене в майбутньому [5, с. 24]. С.В. Васьковський теж свого часу звертав на цю проблему увагу. Він підкреслював, що в юридичній літературі немає усталеної термінології. Зазвичай компетенцію судів у всіх її напрямках називають відомством, а належність справ до компетенції того чи іншого суду – підсудністю. Водночас досить часто термін «підсудність» використовується у відношенні до спеціальної, просторової компетенції, а компетенція у всіх відношеннях називається відомством [6, с. 487].

Також у науковій літературі зверталась увага на недоліки КАСУ щодо правового регулювання основних вимог підсудності. Наприклад, В.Д. Андрійцьо у 2009 році звертав увагу на те, що при розгляді справ, пов'язаних із виборчим процесом, мала місце проблема із застосуванням КАСУ та виборчих законів стосовно визначення підвідомчості та підсудності цих справ [7, с. 28]. Р.В. Ватаманюк у 2011 році теж констатував, що не дивлячись на зміни, які періодично вносились в КАСУ і стосувалися підсудності адміністративних судів, низка положень Кодексу потребує удосконалення. Таке удосконалення, на думку Р.В. Ватаманюка, слід було здійснити у межах та відповідно до принципів функціонування інституту підсудності адміністративних справ як одного з інститутів адміністративного процесуального права [8, с. 10]. До того ж учений підкреслював, що поняття «підсудність» не завжди коректно використовується на нормативно-правовому рівні та в науковій літературі.

Приведемо декілька прикладів, які свідчать про суттєві розбіжності у розумінні понять «компетенція», «юрисдикція» і «підсудність» адміністративних судів. Наприклад, О.Ю. Осадчий визначає підсудність адміністративного суду як компетенцію певного адміністративного суду щодо розгляду і вирішення адміністративних справ [9, с. 90]. Тобто «підсудність», по-перше, розглядається науковцем як властивість діяльності суду, по-друге, визначається через категорію «компетенція», що автоматично потребує співвідношення понять «підсудність» та «компетенція».

Цікаве визначення запропонував С.В. Оверчук, який розглядає підсудність як відношення між юридичною справою та судом, в силу якого закон, в залежності від сукупності ознак і властивостей справи, визначає, в якому суді і в якому складі цього суду вона повинна розглядатися по першій інстанції» [10, с. 22]. «Підсудність» у цьому разі не є властивістю суду чи справи, а виступає властивістю тих зав'язків, що виникають між справою та судом, який цю справу може розглянути.

І.Б. Колушко визначає підсудність як коло адміністративних справ, які може вирішувати кожен конкретний адміністративний суд [11, с. 77]. Тобто «підсудність» розглядається науковцем як властивість адміністративних справ, а тому правильніше, на його думку, вживати в чинному законодавстві та науковій літературі термін «підсудність адміністративних справ», а не «підсудність адміністративних судів». Ця думка простежується також у працях М.С. Строговича та Р.В. Ватаманюка. Зокрема, М.С. Строгович зазначає, що підсудність це ознака (властивість) не суду, а справи і тому правильніше говорити про «підсудність адміністративної справи конкретному адміністративному суду» [12, с. 145]. Р.В. Ватаманюк наголошує, що у нормативно-правових актах і в наукових дослідженнях для запобігання термінологічній неоднозначності доцільно використовувати вислів «підсудність справи адміністративному суду» [8, с. 12]. Тобто відбувся певний термінологічний розподіл, коли поняття «юрисдикція» і «компетенція» розглядають як властивості суду чи судів, а поняття «підсудність» пов'язують виключно з властивостями справ, що розглядаються у суді чи судах. Але при цьому, у науковців і сьогодні відсутній чіткий критерій розмежування змісту понять «компетенція», «юрисдикція» і «підсудність» адміністративних судів.

Наприклад, вже згаданий нами Р.В. Ватаманюк зазначає, що створюючи той чи інший вид адміністративного суду, законодавець завжди визначає компетенцію цього виду суду, зокрема його повноваження щодо розгляду певного кола адміністративних справ. Саме тому, на думку Р.В. Ватаманюка, не можна ставити знак рівності між поняттями «компетенція» та «підсудність» або використовувати ці терміни один замість іншого. При цьому, автор не відважився вступити в дискусію щодо співвідношення понять «компетенція», «юрисдикція», «правосуб'єктність», «підвідомчість», а лише зазначив, що норми інституту підсудності разом із нормами інших інститутів складають компетенцію, яка є ключовим елементом правосуб'єктності адміністративного суду [8, с. 15].

На монографічному ж рівні неодноразово підкреслювалося, що:

– у радянські часи та на момент прийняття КАСУ в науці адміністративного права і процесу склалися три підходи до визначення змісту поняття «адміністративна юрисдикція», що ускладнювало сприйняття цього терміну безпосередньо по відношенню до адміністра-

тивного судочинства. Перший підхід полягає у тому, що адміністративна юрисдикція – це тільки розгляд і вирішення справ про адміністративні правопорушення, а також розгляд адміністративних публічних спорів в адміністративних судах. Другий підхід полягає в тому, що адміністративна юрисдикція, крім вищезазначеного, включає до свого змісту застосування заходів адміністративного припинення і забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Третій підхід полягає в тому, що адміністративна юрисдикція розглядається як діяльність компетентних органів (посадових осіб) щодо застосування заходів адміністративного примусу (тобто до змісту адміністративної юрисдикції відносяться і діяльність вповноважених органів щодо застосування заходів адміністративного попередження) [13, с. 359–360];

– сучасна наука адміністративного права України (переобтяжена архаїчними, а тому репресивними надбаннями й уявленнями науки радянського адміністративного права) не здатна належним чином обґрунтувати новації, запропоновані адміністративним процесуальним законодавством, що, зокрема, стосується і терміну «адміністративна юрисдикція» [14, с. 112; 15, с. 68–73].

– адміністративна юрисдикція у сфері адміністративного судочинства є правовим інститутом, який допомагає адміністративним судам здійснювати ідентифікацію належних до їх компетенції публічно-правових спорів, у зв'язку з чим до критеріїв адміністративної юрисдикції належать: а) спір про право; б) суб'єктний склад публічно-правових відносин; в) наявність публічно-правових відносин; г) наявність публічного інтересу [14, с. 127].

Аналіз гл. 2 КАСУ дає можливість констатувати наступне.

1. Юрисдикція адміністративних судів поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації.

2. За предметною юрисдикцією ці справи підсудні окружним адміністративним судам (ч. 2 ст. 20 КАСУ). Наприклад, стара редакція КАСУ (до 27.03.2014 року) передбачала можливість розгляду спорів фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації місцевими адміністративними судами, до яких відносяться не тільки окружні адміністративні суди, а й місцеві загальні суди як адміністративні суди. Саме тому серед судових рішень щодо окреслених вище спорів, які були винесені адміністративними судами в період 2014–2017 років, можна знайти рішення місцевих загальних судів як адміністративних судів, наприклад, постанова Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 травня 2014 року (справа № 299/1419/14-а) [16], постанова Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 17 березня 2014 року (справа № 303/1289/14-а) [17] тощо.

Хочемо звернути увагу, що про оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації у частині доступу до публічної інформації згадується в КАСУ всього три рази:

– у п. 2 ч. 6 ст. 12 КАСУ, де йде про можливість розгляду в спрощеному порядку справ оскарження бездіяльності суб'єкта владних повноважень або розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію;

– у п. 7 ч. 1 ст. 19 КАСУ, де спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації віднесені до юрисдикції адміністративних судів;

– у п. 1 ч. 1 ст. 263 КАСУ, де уточняється, що справи, які стосуються оскарження бездіяльності суб'єкта владних повноважень або розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію, адміністративний суд розглядає за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

Тобто ст. 20 КАСУ, яка присвячена питанням розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів, взагалі не згадує про спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації. А тому, не знайшовши таку категорію публічних спорів серед спорів, які вправі розглядати місцеві загальні суди як адміністративні суди, доречно

керуватися ч. 2 ст. 20 КАСУ, яка закріплює чітку вимогу, що всі адміністративні справи, які не зазначені в ч. 1 ст. 20 КАСУ, розглядаються окружними адміністративними судами.

Якщо предметом судового розгляду і вирішення справи є скарги на дії розпорядника публічної інформації, то такі справи розглядаються виключно окружними адміністративними судами. Взагалі порівняльна характеристика положень КАСУ до 27.03.2014 року і після, які стосуються предметної юрисдикції, дає можливість констатувати, що з адміністративного судочинства зник такий вид предметної юрисдикції як альтернативна предметна юрисдикція, про яку свого часу науковці говорили як про певне позитивне і демократичне явище в юридичному процесі. Наприклад, автори науково-практичного коментаря до КАСУ за редакцією А.Т. Комзюка зазначали, що «альтернативна предметна підсудність адміністративних справ забезпечує спрощений доступ фізичних і юридичних осіб до судових органів у разі порушення посадовими чи службовими особами місцевих органів виконавчої влади їх законних прав, свобод та інтересів». Цей спрощений доступ до судових органів як раз і полягає у можливості подання зацікавленою особою адміністративного позову і до місцевого загального суду як адміністративного суду, і до окружного адміністративного суду [4, с. 159].

3. За інстанційною юрисдикцією спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації розглядаються окружними адміністративними судами як судами першої інстанції. Іншим адміністративним судам, які можуть з певних категорій справ виступати в якості судів першої інстанції (апеляційні адміністративні суди та Верховний Суд), не підсудні справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації у частині доступу до публічної інформації (ч. ч. 2–4 ст. 22 КАСУ).

Також користуючись загальним правилом, яке закріплено в ст. ст. 23 і 24 КАСУ, можна стверджувати, що, по-перше, рішення окружних адміністративних судів можуть бути переглянуті апеляційними адміністративними судами в апеляційному порядку як судами апеляційної інстанції, по-друге, рішення окружних та апеляційних адміністративних судів, які стосуються розгляду спорів фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації, можуть бути переглянуті у касаційному порядку Верховним Судом як судом касаційної інстанції (ст.ст. 22–24 КАСУ).

Таким чином, загальний аналіз ст.ст. 22–24 КАСУ дає можливість виділити три ланки системи адміністративних судів: а) перша інстанція; б) апеляційна інстанція; в) касаційна інстанція. Основні цілі впровадження та існування інстанційної юрисдикції полягають у наступному:

– інстанційна юрисдикція допомагає визначити обсяг повноважень кожної ланки системи адміністративних судів та, на підставі цього, відмежувати повноваження однієї судової ланки від іншої;

– інстанційна юрисдикція допомагає визначитись із співвідношенням повноважень кожної ланки системи адміністративних судів щодо розгляду та вирішення справ;

– інстанційна юрисдикція дає можливість визначити роль і місце апеляційних адміністративних судів та Верховного Суду в системі адміністративних судів України.

4. За загальним правилом територіальної юрисдикції (підсудності) справи з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації у частині доступу до публічної інформації вирішуються за вибором позивача адміністративним судом за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем проживання (перебування, знаходження) цієї особи-позивача або адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача (ч. 1 ст. 25 КАСУ).

Якщо порівнювати положення КАСУ до і після 27.03.2014 року, які стосуються територіальної юрисдикції, то можна зробити висновок, що чинний КАСУ закріплює такий вид юрисдикції як альтернативна територіальна юрисдикція. Стара редакція КАСУ передбачала, що за загальним правилом адміністративні справи вирішуються адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача. Цей факт теж розглядався більшістю науковців

як позитивне явище в адміністративному процесуальному регулюванні. Наприклад, автори науково-практичного коментаря до КАСУ під редакцією А.Т. Комзюка зазначали, що «таке правило територіальної підсудності запроваджено з метою захисту матеріальних інтересів відповідача та попередження недобросовісного використання права на звернення до адміністративного суду» [4, с. 161]. При цьому, по-перше, констатувалося, що відповідач, для того щоб взяти участь у судовому засіданні за місцем свого знаходження, не несе витрат, пов'язаних із проїздом до цього суду та проживанням у іншій місцевості, по-друге, наводився аргумент, що рішення суб'єкта владних повноважень (в нашому випадку розпорядника інформації) повинне бути предметом розгляду лише в одному адміністративному суді, тобто за місцезнаходженням відповідача.

Чинний КАСУ, закріплюючи альтернативну територіальну юрисдикцію, по-суті спрощує доступ фізичних і юридичних осіб до судових органів. Альтернативна територіальна юрисдикція як раз і полягає у можливості подання зацікавленою особою адміністративного позову як за місцем проживання (перебування, знаходження) позивача, так і за місцезнаходженням відповідача.

Отже, встановлення конкретного адміністративного суду, компетентного розглядати справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації, є можливим лише за умови визначення належності адміністративної справи за предметною, інстанційною та територіальною юрисдикцією.

Висновки. На підставі проведеного дослідження юрисдикції адміністративних судів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника публічної інформації можна зробити наступні висновки.

Адміністративне процесуальне право набуло свого повноцінного розвитку лише після створення системи адміністративних судів та прийняття КАСУ. Водночас категоріальний апарат адміністративного процесуального права і сьогодні ще формується. Ця проблема набула свого яскравого прояву у правовому регулюванні юрисдикції адміністративних судів. Наприклад, ст. 17 КАСУ в момент прийняття КАСУ мала назву «Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ», а ст. 18 КАСУ – «Предметна підсудність адміністративних справ», що давало можливість говорити про різну правову природу та зміст понять «компетенція» і «підсудність» адміністративних судів. З 07.07.2010 року ст. 17 КАСУ була змінена і почала називатись «Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ», що дало привід знову порівнювати та співвідносити між собою поняття «компетенція», «юрисдикція» і «підсудність» адміністративних судів.

Сьогодні в науковій літературі відбувся певний термінологічний розподіл, коли поняття «юрисдикція» і «компетенція» розглядають як властивості суду чи судів, а поняття «підсудність» пов'язують виключно з властивостями справ, що розглядаються у суді чи судах.

2. Аналіз положень адміністративного процесуального законодавства дозволяє визначити особливості юрисдикції адміністративних судів, яка поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації:

– чинний КАСУ на відміну від попередньої редакції не закріплює альтернативну предметну юрисдикцію, а тому за предметною юрисдикцією справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації у частині доступу до публічної інформації підсудні окремим адміністративним судам (ч. 2 ст. 20 КАСУ);

– за інстанційною юрисдикцією спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації розглядаються: а) окремими адміністративними судами як судами першої інстанції; б) апеляційними адміністративними судами як судами апеляційної інстанції; в) Верховним Судом як судом касаційної інстанції;

чинний КАСУ на відміну від попередньої редакції закріплює альтернативну територіальну юрисдикцію, яка полягає тому, що зацікавлена особа може подати адміністративний позов як за місцем проживання (перебування) позивача, так і за місцеперебуванням відповідача.

Список використаних джерел:

1. Любченко М.І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2012. 26 с.
2. Руденко А.В. Адміністративне судочинство: становлення та здійснення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2005. 209 с.
3. Івашнюта В.О. Адміністративна юстиція в Україні: проблеми та перспективи. Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності : матер. підсумкової наукової конференції курсантів та студентів. Харків : Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2008. С. 69–70.
4. Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар / Н.О. Армаш, О.М. Бандурка, А.В. Басов та ін.; за заг. ред. А.Т. Комзюка. Київ : Прецедент; Істина. 823 с.
5. Осипов Ю.К. Подведомственность юридических дел: учеб. пособие. Свердловск : Изд-во «Уральский рабочий», 1973. 122 с.
6. Васильковский Е.В. Курс гражданского процесса: учебник. Москва, 1913. Т. 1. 486 с.
7. Андрійцьо В.Д. Особливості провадження адміністративних справ, пов'язаних із порушенням виборчого процесу. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 1. С. 27–32.
8. Ватаманюк Р.В. Інститут підсудності в адміністративному судочинстві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2011. 212 с.
9. Осадчий А.Ю. Інститут підсудності в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. № 43. С. 90–94.
10. Оверчук С.В. Поняття та види підсудності в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2005. 243 с.
11. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / Автори-упорядники: І.Б. Коліушко, Р.О. Куйбіда. Київ : Факт, 2003. 146 с.
12. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Москва : Изд. Акад. наук СССР, 1958. 704 с.
13. Миколенко О.І. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність в Україні: навч. посібник. Харків : Одиссей, 2010. 368 с.
14. Адміністративне судочинство в Україні: теорія, правове регулювання, практика : монографія / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова, Д.А. Козачук та ін.; за заг. ред. С.В. Ківалова і Л.Р. Білої-Тіунової. Одеса : Фенікс, 2013. 480 с.
15. Бевзенко В.М. Новітнє адміністративне процесуальне право України: об'єктивна закономірність чи надумана вигадка? *Форум права*. 2011. № 1. С. 68–73.
16. Постанова Виноградівського районного суду Закарпатської області від 20 травня 2014 р. (справа № 299/1419/14-а). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 10.02.2019).
17. Постанова Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 17 березня 2014 р. (справа № 303/1289/14-а). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.M (дата звернення: 10.02.2019).

